

■ اشاره :

اینترنت از جمله فن‌آوریهای جدیدی است که در چهارچوبهٔ رهیافت ارتباط توسعه‌ای می‌تواند روند توسعهٔ کشورهای در حال توسعه را تسریع نماید. تاریخ این کشورها گواه بر این مدعاست که انتقال فن‌آوری بدون انطباق آن با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور میزبان به مثابه برهم‌زدن نظم داخلی و تعادل آنها و نهایتاً سوق دادن آنها به سمت کشوری نامتعادل است که بخش‌های مختلف آن، زیر سیستم از یک فراسیستم ملی نیستند؛ لذا بکارگیری و توسعهٔ خدمات اینترنت در این کشورها، نیازمند دقت، تخصص و مطالعه است، تا ضمن در نظر گرفتن شرایط عمومی کشور میزبان و وقفه‌های تأثیرگذاری این فن‌آوری جدید، فرآیند علمی سازگاری و انطباق و نیز زمینه‌سازی در مورد آن صورت گیرد، تا نهایتاً جامعه از منافع آن بهره‌مند شود و هدایت آنرا بر عهده گیرد.

تحقیق حاضر توسط دکتر دین ریچاردسون و با همکاری و تأمین اعتبار فائو و دانشگاه ژولف کانادا انجام شده است و در آن برای گسترش و رهبری خدمات مناسب و ایمن اینترنت در کشورهای در حال توسعه (تحت نظر و با سرپرستی فائو) پیشنهادهایی ارائه گردیده است. لازم به ذکر است که تنها بخشهایی از این تحقیق که عمومی‌ترند، اقتباس و ترجمه شده است.

■ پیش‌گفتار

استفاده از اینترنت در کشورهای در حال توسعه، به سرعت رو به گسترش و تزايد است، و البته این بسط و تکامل بیشتر یک پدیدهٔ شهری است. هنوز هم غالب جوامع روستایی نمی‌توانند از خدمات موجود در جوامع شهری همجواریشان به خوبی استفاده کنند. فائو در این برهه از زمان، این فرصت را در اختیار دارد که در جهت تأمین

اینترنت و عمران روستایی

گزارش نهایی: تهیه شده برای سازمان خواربار کشاورزی ملل متحد

(August, 1996)

نویسنده: دُن ریچاردسون

دیار تمان مطالعات ترویج روستایی

دانشگاه ژولف کانادا

اقتباس و ترجمه: مهرداد اطروش

- رهیافت ارتباط توسعه‌ای فائو را تشویق و ترویج کند.
- کاربران کشورهای در حال توسعه را با خدمات اطلاع‌رسانی مناسب و موجود در اینترنت و سازمان فائو آشنا سازد.
- از کاربردهای نوآورانه اینترنت و خدمات اطلاع‌رسانی برای عمران روستایی، حمایت کند.
- ...

تمام پیش‌قروالان دنیای اینترنت، همچنین نمایندگیهای واسطه‌ای که کمکهای توسعه‌ای مشاوره‌ای، حمایتی، تحقیقاتی، ترویجی، آموزشی و پرورشی و آموزشی - بهداشتی در اختیار جوامع روستایی قرار می‌دهند، باید بطور کامل در توسعهٔ راهبردها و انجام امور اجرایی آنان حاضر باشند.

امروز برای حمایت از فعالیت اینترنت در کشورهای در حال توسعه، بهترین موقعیت فراهم شده است. در واقع ما در یک روستای جهانی زندگی می‌کنیم؛ روستایی که "تخبگان آگاه و مطلع" در کنار انسانهایی بی‌خبر از همه‌جا زندگی می‌کنند. با فن‌آوریهای جدیدی که در اختیار است، می‌توان این وضعیت را تغییر داد و به توسعه

نیازهای جوامع روستایی و کشاورزی، توسعه و گسترش اینترنت را رهبری کند.

به منظور نیل به هدف گسترش مدیریت بومی خدمات اینترنت در کشورهای در حال توسعه، نمایندگیهای توسعه‌ای متعددی مشغول به کارند. در این میان، سازمان فائو رهیافت ارتباط توسعه‌ای را به منظور تسریع روند گسترش خدمات اینترنت آغاز کرده است؛ رهیافتی که از نیازهای مردم در جوامع روستایی و کشاورز نشأت می‌گیرد. برنامه‌های پیشاهنگ فائو - همپای سازمانهای محلی کشاورزی و روستایی - این امکان را فراهم می‌سازند که جوامع روستایی نیز از پیشقروالان ملی و منطقه‌ای اینترنت باشند. در این مقاله راهبرد و فعالیت فائو بر اساس رهیافت ارتباط توسعه‌ای ترسیم شده است.

راهبرد همه جانبه و فراگیر سازمان خواربار کشاورزی باید:

- زمینه‌ساز سیاستگذاری و هماهنگی منطقه‌ای راهبرد اینترنت در خدمت عمران روستایی باشد.
- برنامه‌های پیشاهنگ اینترنت و روستا را راهاندازی کند.

پایدار در جوامع کشاورزی و روستایی کمک کرد. دسترسی به اطلاعات و روشهای ارتباطی پیشرفته با توسعه اقتصادی و اجتماعی رابطه مستقیم دارند و توسعه مشارکتی به ارتباط و فرایندهای انتشار اطلاعات کاملاً وابسته است.

مقدمه:

■ ارتباط توسعه‌ای و اینترنت؛ رهیافت مفهومی

تأثیرات و ویژگی فن آوری در اینست که انجام دادن کارهای تازه را میسر می‌سازد. این مسأله بویژه در رهیافت مردم مدار عمران روستایی کاربرد دارد؛ که بازنگری اهداف و اولویتها توسط فائو را گوشزد می‌کند. همانطوریکه بسیاری از پیش‌نیازهای دیگر توسعه پایدار نیز تحت قیومیت و سرپرستی سنتی چندین نمایندگی فنی سازمان ملل قرار دارند، برای تمرکز بر نیازها، استفاده از فن آوری، اینترنت، شبکه جهان‌نما (W3) و ... به برنامه‌های مشارکتی جدید نیاز است.

دسترسى به اطلاعات و فن‌آوریهای ارتباطی به معنی دستیابی به کانالها و روشهای ارتباطی تازه‌ای است که با زبان، فرهنگ و یا فاصله محدود نمی‌شوند. اشکال جدیدی از سازمانهای اجتماعی و فعالیتهای مولد ظهور کرده‌اند که اگر سرورش یابند، به عواملی دگرگون‌زا تبدیل می‌شوند. گفتنی است که نقش آنها در این دگرگونی کمتر از قدرت دگرگون‌زایی فن آوری نیست.

حال که می‌دانیم کشورهای در حال توسعه، از نظر نظامها و فن‌آوریهای اطلاع‌رسانی از کشورهای توسعه یافته | فاصله زیادی دارند. بر این کشورها واجب است که با قدرت به جامعه اطلاع رسانی وارد شوند، چرا که آنها بدون آگاهی یافتن و مشارکت در شاهره‌های اطلاع‌رسانی نمی‌توانند در مسیر توسعه قدم بردارند.

اینترنت در کشورهای در حال توسعه به سرعت در حال گسترش است. سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد (<http://www.fao.org>) به عنوان سازمانی که در جهت ارتقای جوامع روستایی و بهبود کشاورزی فعالیت می‌کند، در زمینه راهاندازی و گسترش خدمات اینترنت برای جوامع روستایی نقشی مهم و سرنوشت‌ساز

برعهده دارد. فائو همگام با دست‌اندرکاران و استفاده‌کنندگان داخلی و نمایندگیهای دیگر می‌تواند در ادراک منافع و اهمیت ارتباط پیشرفته و دستیابی به اطلاعات، جوامع روستایی را یاری کند.

البته اینترنت دوی شفافبخش عمران روستایی نیست. اما منابع اطلاعاتی جدیدی در اختیار می‌گذارد و کانالهای ارتباطی تازه‌ای را به روی جوامع فرهنگی می‌گشاید؛ ابزاری است برای پرکردن فاصله بین کارشناسان توسعه و مردم روستایی به واسطه افزایش امکان تعامل و گفتگو ایجاد شبکه‌های جدید ارتباطی بین فردی، برقراری پیوندهای یک‌جانبه و چندجانبه بین سازمانها و بالاخره فعالسازی مکانیزمهایی که امکان رده‌بندی پائین به بالا و تقسیم نیازها و دانش محلی را فراهم می‌آورند.

این مقاله ادعان دارد که برای پایداری و موفقیت برنامه‌های اینترنت در زمینه توسعه روستایی باید از شناسایی نیازهای واقعی جامعه کاربران این خدمات شروع کرد. برای اینکار باید از رهیافتی استفاده کرد که امکان تسریع و تسهیل مشارکت محلی را فراهم آورد، براساس نیاز سنجی ارتباطی و اطلاعاتی باشد؛ مردم را با امکانات بالقوه اینترنت آشنا سازد، کاربران را به خوبی پوشش دهد و در نهایت شبکه‌های اطلاعاتی و ارتباطی خودگردان محلی و درونزا بوجود آورد.

فائو در حال گسترش یک رهیافت روستایی برای استفاده از اینترنت است، که از نیازهای مردم در جوامع روستایی و کشاورزی آغاز می‌شود. این کار در چهار چوبه روش‌شناسی "ارتباط توسعه‌ای" انجام می‌شود. ارتباط توسعه‌ای یک رهیافت مفهومی برای برنامه‌ریزان توسعه است که سازمانها و مردم روستایی را در کنترل توسعه شبکه‌های اطلاعاتی و ارتباطی قرار می‌دهد. این رهیافت عنصر کلیدی توسعه پایدار است.

توسعه مردم‌کرا در صورتی به طور کامل به وقوع می‌پیوندد که مردم روستایی بخوبی تشویق و تحریض شوند، در فعالیتهای دخالت کنند و در کنار آن، دانش و اطلاعات نیز منتشر شود. ارتباط به جنبه‌های انسانی توسعه توجه دارد، امکان گفتگو با مردم روستایی را فراهم می‌آورد. آنان را در طراحی برنامه‌های توسعه‌ای خودشان دخالت

می‌دهد، اطلاعات ضروری را به عنوان پایه تغییر اجتماعی در اختیار آنها می‌گذارد و دانش و مهارتهای مورد نیاز برای پیشبرد کیفیت زندگی ایشان را منتقل می‌کند. روش‌شناسی ارتباطی می‌تواند بر موانع ارتباطی مثل بی‌سوادی، گوناگونی زبان، تفاوت‌های فرهنگی و دورافتادگی فیزیکی غلبه کند.

اینترنت یک رسانه ارتباطی است و شاید انعطاف‌پذیرترین آنها باشد. از آن می‌توان در برنامه‌هایی به هدف مشارکت محلی، آموزش تحقیق (به ویژه تحقیقات مشارکتی) حمایت فنی و تقویت سازمانی انجام می‌شوند. استفاده کرد... ابزاری چندمنظوره است که مردم را قادر می‌سازد یا همدیگر کار کنند و از همدیگر بیاموزند.

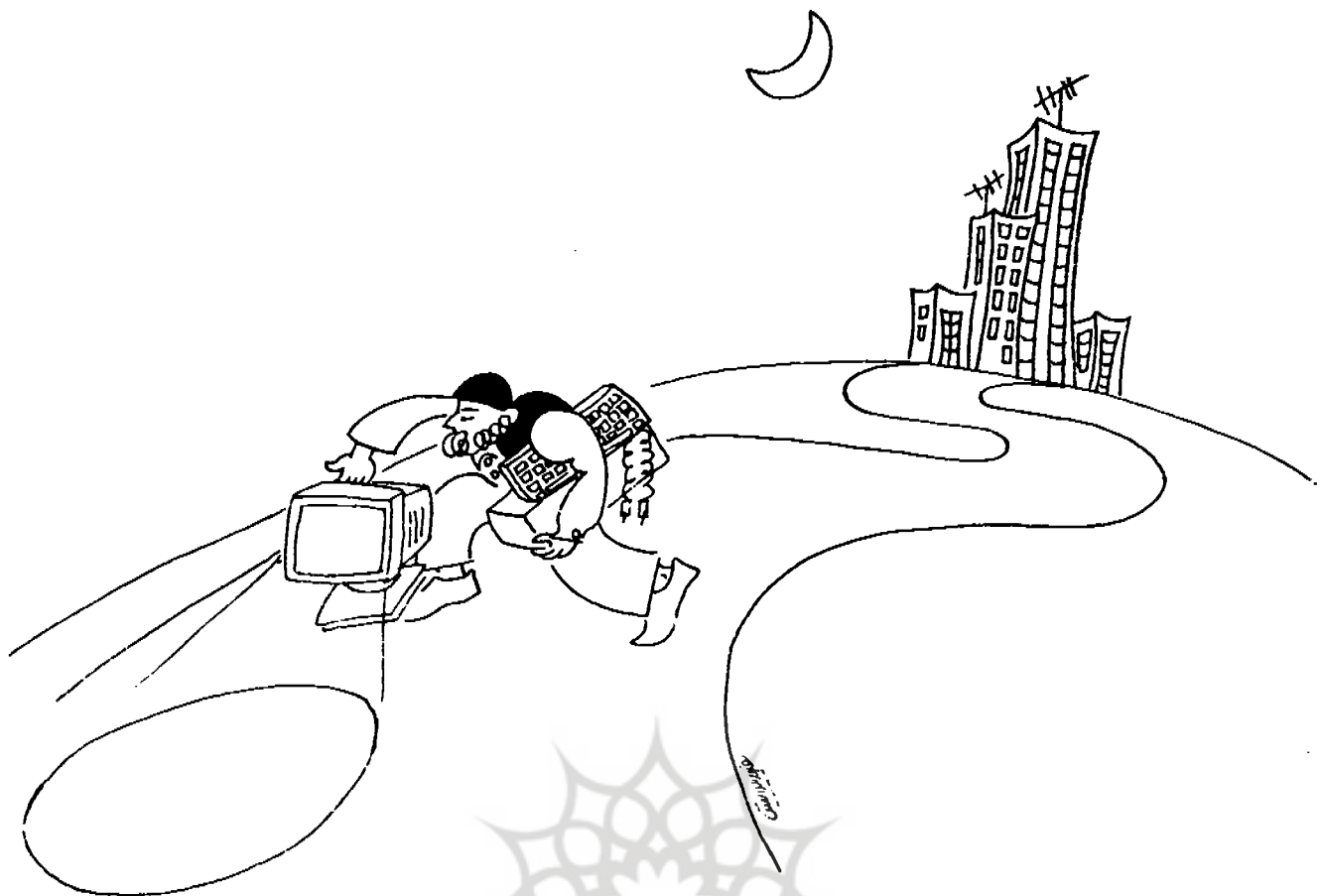
استفاده از اینترنت برای عمران روستایی باید

توأم با احتیاط باشد. مناطق سازمانها و جوامع مختلف. نیازهای فنی، ظرفیت‌سازی و کاربردی متفاوتی دارند. در برخی نواحی، امکان وجود کاربران مستقیم اینترنت اعم از کشاورزان و روستائین (مثل شیلی و مکزیک) بیشتر است. در جاهای دیگر همکاری برای توسعه ظرفیت سازمانهای واسطه‌ای (اعم از مراکز ترویجی، سازمانهای غیردولتی روستایی، کلینیکهای بهداشتی، اداره ماهواره‌ای دولتی و کلیساها) یا کمک به ایجاد و تشویق مراکز اطلاعاتی اجتماعی مرتبط با اینترنت چالش اصلی است. در هر حال، ایجاد ارتباط بین فعالیتهای اینترنت و رسانه‌ها و الگوها و روشهای ارتباطی درونزا حایز اهمیت است.

■ بکارگیری رهیافت ارتباط توسعه‌ای در اینترنت

ارتباط توسعه‌ای مشارکتی، فرایند را مقدم بر فرآورده می‌داند. در ویدیوی مشارکتی فرایند ارتباط بسیار مهمتر از خود نوار ویدیو است.

اینترنت می‌تواند مشارکت را تحریض و تشویق کند؛ اما نباید خود باعث افزایش شکاف بین مطلعان (کارشناسان، دانش‌کامیان، محققان، سیاستگذاران و غیره) و بی‌خبران (نفع‌بران نهایی) برنامه‌های توسعه شود؛ شکافی که در اثر تخصیص دادن اینترنت به دیوانسالاران و محققان نخبه بروز خواهد کرد. در واقع باید کاری کرد که تولیدکنندگان دانش اعم از محققان و

روستایی متمرکز می‌باشد. شایان ذکر است که تا قبل از اجرای این پروژه، گروه هدف، برنامه، فرصت و امکان کمی داشته‌اند تا از منافع ابزارآلات اینترنت بهره ببرند.

■ استفاده از اینترنت در حمایت از توسعه پایدار کشاورزی و روستایی

اینترنت در پشتیبانی از توسعه کشاورزی و روستایی پنج کاربری اساسی دارد:

توسعه اقتصادی مولدان کشاورزی، عمران اجتماعی، تحقیق و آموزش، توسعه فعالیتهای اقتصادی متوسط کوچک و بالاخره گسترش شبکه‌های رسانه‌ای.

● کاربری اینترنت برای کمک به توسعه اقتصادی مولدان کشاورزی.

تغییرات اقتصادی بازارهای جهانی در دهه‌های گذشته، منجر به تغییرات چشمگیری در روند فعالیت مولدان کوچک شده است. آنها باید وضعیت بازار جهانی را درک کنند تا بتوانند دربارهٔ زمانبندی، بازاریابی و مدیریت، تصمیمات بهتری اتخاذ کنند.

جوامع روستایی و مولدان کشاورزی خرده‌پا عمیقاً از اقتصاد جهانی و نیروهای سیاسی و

■ تجربه شیلی: توجه به کشاورزان خرده‌پا و نیازهای آنها

برنامه ارتباط توسعه‌ای فائو در آمریکای لاتین، پیش‌قراول اراییهٔ یک رهیافت مشارکتی توسعه شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی از طریق اینترنت، برای سازمانهای روستایی و تولیدکنندگان خرده‌پای کشور شیلی است. این نظام حاوی اطلاعاتی دربارهٔ انواع محصولات کشاورزی، وضعیت جهانی آنها، قیمت، بازار (منطقه‌ای، ملی، بین‌المللی)، آب و هوا، اطلاعات فنی و آموزشی، و اطلاعات دربارهٔ سازمانهای مختلفی است که به مردم خدمت می‌کنند.

مهمترین مشخصهٔ این ابتکار، در توجه ویژه آن به سنجش نیازهای اطلاعاتی محلی و یاری رساندن به کارکنان سازمانهای کشاورزی در توسعه مهارت‌های ضروری برای تجزیه و تحلیل و انتشار اطلاعات متناسب محلی است. این روش‌شناسی از تجارب ارتباط توسعه‌ای پیشین - یعنی زمان استفاده از ویدئوهای کوچک، مواد چاپی و رادیوی روستایی - نشأت گرفته است. به احتمال زیاد، این تجربه کاربرگراترین رهیافت توسعه خدمات اینترنت در کشورهای در حال توسعه است، که به جوامع کشاورزی دورافتاده و

سیاستگذاران (هم از نظر مکانی و هم اجتماعی) به دیگر مولدان گمنام دانش - یعنی مردمی که سودبران نهایی برنامه‌های توسعه هستند - نزدیکتر شوند.

■ ظهور اینترنت: تولد یک شبکه مردمی غیرمتمرکز

اینترنت در سال ۱۹۶۳ توسط لاری روبرت و با تأمین اعتبار دپارتمان دفاع ایالت متحده طراحی شد. امروزه اینترنت یک شبکهٔ مردمی است. هر کسی که تجهیزات کامپیوتری لازم و یک خط تلفن داشته باشد، می‌تواند به آن متصل شود. از طریق آن با دیگران ارتباط برقرار کند، اطلاعاتی را دریافت کند و با آن به جستجو بپردازد. برخلاف رسانه‌های دیگری نظیر رادیو و تلویزیون، کاربران این رسانه می‌توانند خود تولیدکننده و توزیع‌کننده اطلاعات باشند. هیچکس بدرستی نمی‌داند چند نفر در حال حاضر از اینترنت بهره می‌برند. ارتباط از طریق اینترنت صدها بار ارزانتر از سایر روشهای معمول ارتباطی است. اینترنت اولین ابزار رسانه‌ای است که به ربر اجازه می‌دهد تا خود او توأماً بتواند فرستنده، گیرنده، منتشرکننده و ...

پیرامونی متأثر می‌شوند، اینکه می‌گویند: جامعه مولدان کشاورزی خرده‌پا، گوشه‌گیر و در جوامع خودکفا و بسته زندگی می‌کنند، یک افسانه است. امروزه، تصمیمات تجاری در رم و شیکاگو پس از چند ساعت کشاورزان مکزیکی را متأثر می‌سازد. مولدان کشاورزان روستایی بدون کامپیوتر و خط تلفن می‌توانند از اینترنت منتفع شوند: چرا که کارکنان مرکز اطلاع‌رسانی محل به آسانی می‌توانند اطلاعات مربوط به قیمت‌های بازار را به محل کار کشاورزان پست کنند، و یا از طریق ایستگاه‌های رادیوی محلی، روزنامه، شبکه ارتباط بین فردی، آگهی‌نامه و پوستر مردم را آگاه سازند.

■ کاربری اینترنت برای کمک به عمران اجتماعی

اگر فن‌آوری‌های ارتباطی پیشرفته، بطور نظام‌داری به کار گرفته شوند و با شرایط نواحی روستایی کشورهای در حال توسعه سازگار شوند. مطمئناً در افزایش مشارکت، انتشار اطلاعات و تقسیم دانش و مهارت‌ها و نیز برنامه‌های ارتباط روستایی کاربرد چشمگیری خواهند داشت. ایجاد چهارچوب‌های سازمانی جدید که در برگیرنده همه افراد ذی‌نفع باشد به تلاش‌های هزینه‌اثر بخش و پایدار می‌انجامد.

در اجتماعات پژوهشی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، به راهبرد پژوهش‌های مشارکتی توجه خاصی می‌شود. این راهبردها کشاورزان و روستائینان را در مرکز فرایند پژوهش قرار می‌دهد و آنها را قادر می‌سازد که پایه دانش خود را غنا بخشند، با همدیگر، کارکنان میدانی، پژوهشگران و تصمیم‌گیرندگان همه سطوح، تبادل اطلاعات داشته باشند.

اینترنت پیوندهای بین سازمان‌های کشاورزان، مروجان، محققان، سیاستگذاران و دیگر تلاشگران نظام‌های زراعی را مستحکم می‌سازد.

آموزش مشارکتی از راه دور، بین دانشگاه‌های شمال و جنوب (مثل مشارکت بین دانشگاه ژولف کانادا و دانشگاه کامرون هند که به هدف توسعه برنامه‌های آموزش از راه دور و کارورزی مروجان انجام شده است) برای طرف‌های شریک سودمند است.

بطور کلی، اینترنت در تقویت روابط پژوهش و یادگیری بین محققان، دانشگاهیان، دانش‌آموزان سراسر جهان توان بالقوه مهمی دارد. نمایندگی‌های توسعه‌ای نظیر فائو در رسمیت بخشیدن و آرایه دیپلم و استوارنامه به کسانی که در برنامه‌های خاص یادگیری الکترونیکی از طریق اینترنت، شرکت می‌کنند، نقش مهمی به عهده دارد. برای مثال، دیپارتمان توسعه پایدار فائو برنامه‌های توسعه برنامه‌ریزان و آموزشی دارد که موضوع آن ارتباط توسعه‌ای و آموزش مروجان می‌باشد. مواد فرایندهایی که در این پروژه‌ها تولید می‌شود، برای آموزش از راه دور از طریق اینترنت سازگار می‌شوند.

■ کاربری اینترنت در توسعه فعالیت‌های اقتصادی خرد و متوسط

تجارت بخشی خصوصی - خرد و کلان - از اینترنت برای دستیابی به بازارهای جدید، جهانی‌کردن محصولات و خدمات خویش و دستیابی به اطلاعات سرنوشت سازمانی و تجاری استفاده می‌کنند. بخش جهانگردی و توریسم از کاربرد اینترنت برای پخش آگهی درباره برنامه و خدمات مسافرتی و برنامه‌های ویژه خود در روزهای تعطیل آگاه است.

■ کاربری اینترنت در توسعه شبکه‌های رسانه‌های جدید

ظهور رسانه‌های جدید در کشورهای در حال توسعه، از اولین تبعات گسترش اینترنت در این کشورهاست. برای مثال، در زیمبابوه، روزنامه‌های کشور در اینترنت نیز منتشر می‌شوند (<http://www.xamnet.zm>) و در اختیار همه افراد علاقمندی که در خارج از کشور زیمبابوه زندگی می‌کنند - قرار می‌گیرند. علاوه بر این افراد می‌توانند با استفاده از پست الکترونیکی با همدیگر به بحث و تبادل نظر درباره موضوع‌های مختلف بپردازند و از عقاید و نگرش‌های هم آگاه شوند.

■ راهبرد و فعالیت‌های پیشنهادی به فائو

اطلاع‌رسانی در آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی که فرایند توسعه را تشکیل می‌دهند - ضروری است. ارتباط از راه دور، به

عنوان ابزاری برای تشکیل اطلاعات، تنها یک ارتباط بین مردم نیست، بلکه خود حلقه‌ای است در زنجیره فرایند توسعه.

در پایان قرن بیستم، مردم روستایی و ساکنان نقاط دورافتاده کشورهای در حال توسعه، با چالش‌های تازه‌ای روبرو می‌شوند که خود منبعث از تغییرات اقتصاد جهانی، پویایی زمینه‌های سیاسی و در نهایت فشارهای جمعیتی و محدودیتهای ناشی از تخریب محیط زیست می‌باشد. ناامنی غذایی در حال گسترش است. برای رویارویی با این چالش‌ها و اخذ تصمیمات حیاتی، همه اقشار مردم - به ویژه آنهایی که امنیت غذایی ندارند و نیز سازمان‌هایی با آنها و برای آنها کار می‌کنند. باید به اطلاعات کلیدی دسترسی داشته باشند و بتوانند با دیگران ارتباط برقرار کنند. دسترسی به اطلاعات و روش‌های ارتباطی بهینه، مستقیماً با توسعه اقتصادی و اجتماعی در ارتباط است. (World Bank, 1995). توسعه مشارکتی کاملاً به فرایندهای ارتباطی و تقسیم اطلاعات وابسته است.

البته کسی انتظار ندارد که کشاورزان فقیر و دیگر ساکنان جوامع روستایی که امنیت غذایی ندارند، خدمات ارتباط دیجیتالی و کامپیوتر را به عنوان اولویت اول برای بهبود زندگی خویش انتخاب کنند. اما واسطه‌های بسیاری وجود دارند که به این اجتماعات خدمت می‌کنند و همگام با فعالیت‌های اقتصادی خرد و متوسط در نواحی روستایی می‌توانند از این فن‌آوری‌ها برای پیشبرد فعالیت‌های خویش، گسترش ظرفیت ارتباطی و افزایش کارایی و کاهش هزینه‌های ارتباط از راه دور استفاده کنند.

در این گزارش یازده فعالیت برای کمک به روستائینان و دست‌اندرکاران امور روستایی به منظور گسترش دستیابی به اینترنت و استفاده خلاق از خدمات آن پیشنهاد شده است:

- توسعه و تشویق هماهنگی‌های محلی و همخوانی سیاستگذاران در راهبرد اینترنت و عمران روستایی.

- توسعه و تشویق رهیافت ارتباط توسعه‌ای فائو.

- حمایت از تلاش‌های آزادسازی سیاست‌های ارتباط از راه دور در کشورهای در حال توسعه.

- حمایت از بنگاه‌های اقتصادی محلی فعال

در اینترنت و سایر گروه‌های خدماتی ذی‌ربط در کشورهای در حال توسعه.

- همکاری با دست‌اندرکاران در حمایت از عرضه خدمات اینترنت و پیشبرد خط‌مشی‌ها و زیرساخت‌های ارتباط راه دور.

- هدایت خدمات اطلاع‌رسانی موجود اینترنت به کاربران در کشورهای در حال توسعه.

- حمایت از ظرفیت‌ها و استعداد‌های بالقوه آموزش کشاورزی و روستایی از طریق اینترنت.

- آگاه‌سازی علاقمندان و آشکارسازی امکانات اینترنت.

- حمایت از توسعه زیرساخت‌ها در نقاط دورافتاده و روستایی.

نتیجه‌گیری

پیشگامان استفاده از اینترنت در کشورهای در حال توسعه نشان داده‌اند که می‌توانند به توسعه خدمات محلی بسیار کارآمد و ایجاد دانش بومی و مناسب در این زمینه کمک کنند. اما به‌رحال بدون حمایت نهادهای توسعه‌ای همواره این خطر وجود دارد که چنین تلاش‌هایی هرگز نتوانند نیازهای مردم را در نواحی روستایی و جوامع کوچک مرتفع کنند.

با توجه به رسالت فائو در پیشبرد زندگی جمعیت‌های روستایی و تشویق توسعه پایدار کشاورزی. رایۀ تضمین و حصول اطمینان از اینکه منافع اینترنت و فن‌آوری‌های ارتباطی و اطلاع‌رسانی به جیب روستاییان و کشاورزان وارد شود، وظیفه‌ای خطیر و مهم برای این سازمان است. هم‌اکنون تعدادی از نمایندگی‌های توسعه‌ای، در زمینه گسترش آن دسته از خدمات اینترنت که بتوان آنها را در کشورهای در حال توسعه، بطور درون‌زا استفاده کرد - تلاش می‌کنند. در این میان، فائو رهیافت ارتباط توسعه‌ای را به منظور تسریع و تسهیل خدمات اینترنت آغاز کرده است. که از نیازهای مردم در جوامع روستایی و کشاورزی نشأت می‌گیرد، برنامه‌های پیشاهنگ فائو، هماهنگ با سازمان‌های درون‌زای کشاورزی و روستایی تضمین می‌کنند که جوامع روستایی بخشی از مشتریان تازه اینترنت در سطوح محلی و ملی را تشکیل دهند.

امروز زمان و فرصت حمایت از نظام‌های ارتباطی و دانش مربوط به اینترنت فرا رسیده است. هم‌اکنون، ما در یک روستای جهانی زندگی

می‌کنیم که دو دسته "مطالعان" و "بی‌خبران" در آن از هم متمایزند. با فن‌آوری‌های جدیدی که در اختیار داریم، می‌توانیم این وضعیت را تغییر دهیم. پذیرش چنین راهبردی و تلاش برای معرفی اینترنت به جوامع کشاورزی و روستایی، در کشورهای در حال توسعه به روستاییان کمک می‌کند که به درستی با چالش‌های جدید و بی‌سابقه ناشی از تغییرات اقتصادی جهان، دگرگونی‌های سیاسی، فشارهای جمعیتی و یا ناشی از تخریب محیط زیست به مقابله برخیزند. برای رویارویی با این چالش‌ها و اخذ تصمیمات حیاتی، همه اقشار مردم به ویژه آنهایی که از امنیت غذایی بی‌بهره‌اند و نیز سازمان‌هایی که به آنها خدمت می‌کنند، باید به اطلاعات کلیدی دسترسی داشته باشند و بتواند با دیگران ارتباط برقرار کنند. دسترسی به اطلاعات و روش‌های ارتباطی بهینه، مستقیماً با توسعه اقتصادی و اجتماعی در ارتباط است. (World Bank, 1995)

بقیه از صفحه ۱۲

دیگر سازمان‌های غیردولتی نیز، هر کدام به نحوی کمک‌ها و فعالیت‌های خاصی برای مناطق روستایی در برنامه‌هایشان گنجانده‌اند. انجمن مامایی ایران به دنبال طراحی برای ایجاد زایشگاه‌هایی در روستاهاست. انجمن زنان خیر، سهمیه‌ای را در آسایشگاه‌های خرد، برای سالمندان و از کار افتادگی روستایی تعیین کرده است. انجمن تنظیم خانواده به بسیاری از مناطق روستایی، جزوه‌ها و اطلاعاتی بهداشت جنسی و تنظیم خانواده ارائه نموده است. در واقع تأثیر این فعالیت‌های کوچک که از کارایی بالایی نیز برخوردار است، چشمگیر است.

جامعه مدنی در ایران اسلامی، از جهات بسیاری در حال رشد است. مردم، مشتاقانه در فعالیت‌های اجتماعی، برای افزایش مشارکت در طرح‌های توسعه شرکت می‌کنند و سازمان‌های غیردولتی، نقش مهمی در این تلاش‌ها ایفا می‌نمایند.

جامعه بین‌المللی و حکومت‌های ملی، به طور روزافزون نقش جامعه مدنی را در طرح‌های توسعه ملی و تلاش برای کاهش فقر را پذیرفته‌اند. سازمان‌های غیردولتی قادرند، گروه‌های بزرگی از داوطلبان را بسیج کنند و منابع ضروری برای این فعالیت‌ها را فراهم نمایند. علاوه بر این، سازمان‌های غیردولتی قادرند تا شرکت

مردمی و زنان روستایی را به عنوان سودبرندگان و مجریان، در همه فعالیت‌ها ممکن سازند.

در این قرن سازمان‌های غیردولتی، به عنوان یک نیروی اجتماعی تعیین کننده که گروه‌های مردم رادر سطوح محلی، ملی، منطقه‌ای و حتی بین‌المللی، ترغیب و هدایت می‌کنند، ظاهر

منابع

1. Beigzadeh, Ebrahim, The Role of NGOs in the Formulation and implementation of international Law, Review of Legal Research, Shahid Beheshti University Prss, 1995.
2. The National Report of Women's Non-Governmental Organizations in the Islamic Republic of Iran, Women's National Committee, Tehran, 1994.
3. NGOs and the Reality of Aid, ICVA, 1994.
4. Thomas Lyn, National Capacity Building Through NGOs and the Private Sector, ECO/UNFPA Conference on ICPD Program of Action, Almaty, 1996.
5. Eftekar, M., Role of NGOs in Iranian Civil Society, Bureau of Women's Affairs, Tehran, 1995.
6. UNICEF and NGOs, 1993, UNICEF, NewYork.
7. Nezam Mafi, N., Situation Analysis of NGOs in the Islamic Republic of Iran, 1994.
8. National Report of the Islamic Republic of Iran for the World Summit on Social Development, Tehran, 1995.
9. National Report On Women in the Islamic Republic of Iran, Bureau of Women's Affairs, Tehran, 1995.
10. Beijing Platform for Action, Fourth World Conference on Women, United Nations, 1995
11. ESCAP Regional Symposium on NGO Co-operation on Rural Poverty Alleviation, 1992, Bangkok.
12. Riddell, R.C., Robinson, The Impact of NGO Poverty Alleviation Projects. Results of the Case Study Evaluation., Overseas Development Institute, Regents College, UK, 1992
13. Khabeer, Naila. Targeting Women or Transforming Institutions? Policy lessons from NGO anti - poverty efforts Development in Practice, 5,2, 1995